

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волкова М. Тема рідного краю в творчості Максима Рильського. Острого: ВНУ "Острозька академія", 2014. 47 с.
2. Коваль М. Максим Рильський: життя, творчість, мистецтво. Київ: Либідь, 2003. 80 с.
3. Павличко Д. Велетень української культури 20 ст. Максим Рильський. *народна творчість та етнографія*. 2004. Т.11, № 3. С. 54 – 57.
4. Рильський М. Мандрівка в молодість: Поема. Київ: 1933.156-171 с.
5. Стрілець В. Художня система Максима Рильського: вірші різних років. Київ: Наукова думка. 2011. С. 23-35.
6. Черняк В. Світ Максима Рильського: Нариси про поета та його творчість. Київ: Факт, 2011. 98 с.

Стаття надійшла до редакції
01 травня 2023

**ФЕНОМЕН І КУЛЬТУРОЛОГІЧНА МІСІЯ
ПРОЄКТУ «MUSICA SACRA UKRAINE: ПАРТЕСНИЙ ВИМІР**

УДК 783(477)+784

ЛЮБЧИК КАТЕРИНА

студентка факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

Науковий керівник: канд. пед. наук **АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО Т.В.**

викладач КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Постановка проблеми. Останнім часом мистецька спільнота все активніше та чіткіше ставить питання національної ідентифікації. З кожним роком з'являється все більше проєктів та подій, що вивчають унікальні зразки і шукають ті неповторні особливості, які відрізнятимуть українську культуру, зокрема хорову, від пострадянського простору. Одним з таких проєктів є «Musica Sacra Ukraina: партесний вимір» від формації Open Opera Ukraine, яка займається популяризацією українського багатоголосного (партесного) співу XVII століття.

Мета статті. На прикладі аналізу проєкту «Musica Sacra Ukraina: партесний вимір» привернути увагу якомога більшої кількості виконавців та слухачів до малодослідженого спадку українського бароко – партесних концертів.

Виклад основного матеріалу. Український партесний спів – одне з найбільших досягнень національного мистецтва доби Бароко. Кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського, наукова консультантка, співаторка програми, лекторка проєкту «Musica Sacra Ukraina: партесний вимір» Євгенія Ігнатенко наголошує, що партесний спадок є вагомим часткою української музичної культури XVII-першої половини XVIII століть. Науковиця констатує, що, на жаль, цей спадок досі є малознаним, недостатньо дослідженим і

малодоступним для виконавців і слухачів. Переважна частина партесних творів перебуває в архівах, чекаючи на розшифрування, наукове опрацювання і видання. За свідченням Є. Ігнатенко нині з київської колекції партесних рукописів розшифровано, опрацьовано і видано менше 10 % творів. Те, що видано завдяки зусиллям науковців – Ніни Герасимової-Персидської, Мирослава Антоновича, Євгенії Ігнатенко, Наталії Плотнікової, Ірини Герасимової, Ольги Шуміліної – переконує в тому, наскільки прекрасною, досконалою і актуальною є українська партесна музика. Саме це й надихнуло засновників створити проєкт «Musica Sacra Ukraine: партесний вимір». В інтерв'ю відомої української музичної журналістки Аліни Плахтієнко оджна зі співорганізаторів проєкту Є. Ігнатенко зазначила його мету так: «Ми хочемо зробити цю музику сучасною і актуальною – у сенсі званою і зрозумілою частиною нашого музичного життя» [4].

«Musica Sacra Ukraine: партесний вимір» – перший проєкт, який об'єднав у співпраці науковців, музикантів, музичних журналістів та різноманітні культурні інституції, в результаті чого вдалось дослідити низку музичних творів – від етапу розшифрування рукописів до їх виконання. Хорові партії (поголосники) записувались київським знам'ям (квадратною нотацією), а текст – скорописом (тип письма, для якого характерне зв'язне написання літер у слові та велика кількість лігатур). Оскільки всі твори в архівах зберігаються

за окремими партіями, усі партії (партеси) після розшифрування тексту «збиралися разом» в цілісну партитуру. Згодом йшов найважчий етап у роботі – виправлення помилок переписувача. Часто зустрічаються розбіжності у тексті, неправильно написані вступи голосів або ж взагалі недописані такти. Саме тому процес розшифрування твору може бути довготривалим, адже потрібно орієнтуватись в стилі та музичній теорії того часу, враховувати словесний текст, тональний план, фактуру обраного твору [2]. Тобто, для того, щоб хоровий твір зазвучав, необхідна дослідницька робота цілої групи спеціалістів – мистецтвознавців, істориків, мовознавців, культурологів, джерелознавців, релігієзнавців тощо. Організацією цього творчого процесу і займалися Анна Гадецька (співзасновниця та програмна директорка Open Opera Ukraine, кандидатка мистецтвознавства, музикознавиця), дослідниця Євгенія Ігнатенко, та Наталія Хмілевська (художня керівниця, співзасновниця та артистична директорка Open Opera Ukraine, хормейстерка, диригентка першого в Україні барокового хору Б.А.Х).

Під їх орудою у червні 2019 року відбулось відкриття проекту «Musica Sacra Ukraina: партесний вимір» концертом з творів Миколи Дилецького під назвою «Житель града Києва», що пройшов у Софії Київській. Наступного року було записано диск партесних концертів, профінансований Українським культурним фондом. Запис відбувався в музеї «Кирилівська церква» Національного заповідника «Софія Київська». Ця локація є визначною пам'яткою архітектури XVII століття, унікальною за акустичними властивостями – можна стояти в будь-якій точці храму та чути однаково рівний та чіткий звук без зайвої реверберації. Тоді ж було створено сайт українською та англійською мовами, де можна знайти інформацію про проєкт та команду, опис аудіодиску, коментарі та переклади кожного з концертів [1].

Основу програми (13 творів) становлять 9 чотириголосних та один восьмиголосний концерт до свята Трійці «Прийдіте, людіє» Миколи Дилецького – українського музичного теоретика, композитора, автора праці «Музикійська граматика», у якій узагальнюються музично-теоретичні знання, вперше пояснюється лінійна нотна система та принципи партесної композиції.

Дані твори підготувала і видала музикознавиця Ірина Герасимова у Варшаві в 2018 році на основі рукописів, зокрема, з архіву Інституту рукопису Національної бібліотеки імені В. Вернадського. Також представлено розшифровані Євгенією Ігнатенко три дванадцятиголосних концерти анонімних авторів першої половини XVIII століття «Скорбі сердца моего», «Воспойте Господеві песнь нову» і однойменний з Дилецьким «Прийдіте, людіє».

Потреба поділитися досвідом, набутим у роботі над партесами, спонукала ініціювати новий освітній проєкт. Так, у 2021 році з'явився освітній проєкт «Open partes. Комунація без меж». Головною ідеєю стало об'єднання музичних спільнот географічно різних територій – Чернігова, Острога, Кривого Рогу та Северодонецька. Також організатори прагнули зробити акцент на молодь – студентські й молодіжні хорові колективи. Саме з ними Наталія Хмілевська проводила майстер-класи та ознайомлювала хористів із специфікою виконання барокової музики, зокрема партесних концертів. «Ми подумали, що самі партеси є тим архітектурним простором, що виникає під час виконання, – говорить співавторка проєкту, програмна директорка Open Opera Ukraine Анна Гадецька. – Ми будуюмо цей храм тоді, коли співаємо – у реальному часі, спілкуючись з певною громадою. Ідентичність відбувається тут і зараз, у момент пізнання цієї музики» [3].

Висновки. Аналіз проєкту «Musica Sacra Ukraina: партесний вимір» дозволив зробити наступні висновки. По-перше, унікальна методологія проєкту дала змогу нам почути давно забутий спадок української культури доби Бароко – партесний концерт. Завдяки усій команді творчого процесу ми вкотре можемо переконуватись в цінності та професійності української музики та потребі її відродження. По-друге, важливим є донесення творчих здобутків до незнайомих з даним жанром людей, особливо молоді. Це стосується як і професійних виконавців, так і звичайних слухачів. По-третє, такі проєкти, як «Musica Sacra Ukraina: партесний вимір» допомагають не тільки вивчати національну культурну спадщину, але й популяризувати українське мистецтво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Musica Sacra Ukraina: онлайн-презентація нового CD URL: <https://choircommunity.com.ua/musica-sacra-ukraina-online-prezentaciya-%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE-cd/>.

2. Пальцевич Ю. Дослідниця партесних концертів Євгенія Ігнатенко: «Наукова робота має конвертуватись у те, що почують слухачі» URL: <https://moderato.in.ua/malenki-muzychni-istoriyi/doslidnitsya-partesnih-kontsertiv-yevgeniya-ignatenko-naukova-robota-maye-konvertuvatis-u-te-shho-pochuyut-sluhachi.html>.

3. Пальцевич Ю. Музична спадщина України. Проект Open partes відкриває красу українського партесного співу URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/partesniy-spiv-open-opera-ukraine-ta-ukf-znayomlyat-ukrajinciv-z-tradiciynim-cerkovnim-spivom-50189786.html>.

4. Плахтієнко А. Безмежні партеси від Open Opera Ukraine: від Чернігова до Севєродонецька URL: <https://theclaquers.com/posts/7882>.

Стаття надійшла до редакції

19 січня 2023

ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗЗСО: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

УДК 373.5.016:78]:792

ГОНЧАР ТЕТЯНА

студентка факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

ЧОРНА НАТАЛІЯ

кандидат педагогічних наук,

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article highlights the domestic and foreign experience of using theatrical activities in music lessons in general secondary education institutions. Types and forms, methodological aspects of the organization of theatrical activity and staging in the educational process are proposed. The system of music education in Poland is considered.

Key words: theatrical activities, dramatization, musical education, music lessons, institutions of general secondary education.

Постановка проблеми. Театралізована діяльність є унікальним засобом музичного розвитку особистості, її інтелектуальної й емоційної сфери, що сприяє самовираженню й самореалізації, вчить відчувати себе впевненими й успішними. Так, за твердженням відомого драматурга К. Станіславського, «театр – це найкращий спосіб спілкування, це диво здатне розвивати задатки й здібності дитини» [5].

Зміни в освітній та культурній галузях передбачають нові вимоги до всебічного розвитку кожної дитини. Так, Державний стандарт початкової загальної освіти у розділі «Освітня галузь «Мистецтво» містить напрям «Театральне мистецтво». Змістом цієї освітньої галузі є ознайомлення школярів зі специфікою образної мови театрального мистецтва, формування навичок акторської майстерності, залучення учнів до сценічної творчості [2].

Ідеї впровадження театрального мистецтва до освітнього процесу в закладах освіти активно використовують й вчителі західної Європи як ефективний засіб формування й розвитку здібностей та естетичної свідомості школярів, що

впливає на їх емоційну, інтелектуальну й моральну сфери [3].

З огляду на це, слід зазначити, що проблема організації театралізованої діяльності в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти є надзвичайно актуальною.

Аналіз наукових досліджень та публікацій свідчить про те, що проблема впровадження елементів театрального мистецтва в освітній процес була в центрі уваги вчених й видатних педагогів ще з давніх часів (В. Верховинець, Я. Коменський, Г. Сковорода, В. Сухомлинський та ін.).

Про взаємодію педагогіки і театру наголошували й видатні практики сцени: І. Карпенко-Карий, Лесь Курбас, Єжи Гротовський, Тадеуш Кантор, а також відомий польський педагог й науковець Януш Корчак у своїх праці «Життя заради дітей» [5].

Актуальні проблеми музичного мистецтва в загальноосвітній школі окреслено в працях Л. Кондратової, Я. Кушки, Л. Масол, Н. Миропольської, Е. Печерської, О. Ростовського, Л. Хлебнікової та ін.

Однак, незважаючи на вагомі результати наукових пошуків потребує подальшої наукової та